

על משמרת השלום / מאת נבריאלי שפרן

אסיה יולדת בינה — — אסיה האומות...

ובהימנון זה נותן המשורר ביטוי
נפלא לכאבה של ירושלים החצויה,
ולתקוות השלום הגדולה המפעמת את
לבו ההולך ונחלש:

„אסיה בקצך / בקריה קרועה /
תוך סובלי את סבל ארצי; / כאשר
צמיה המפולגים / — — — ישתחרר
רו / — — — כאשר עם עמל ייקץ
מוה ומעבר / חומה ומחסום / יפרצו
ידיים חושקות / לתקוע זו בזאת /
או אחזה אחדות / בעיר שתוברה לה
יחדיו / בברית שני עמים — /
הנות איחוי העולם / אחרי קרב אח
רון — — —”

לא זכה האיש, לא זכינו אנחנו,
לראות את הגשמת החזון בימי חייו.
באותו יום ממש שהבאנו אותו לקברו
רה בנוף הירושלמי הנהדר, נמסר על
אהו המאורע הטראגי והסמלי: בהרי

(המשך בעמוד 6)

„אשמורה קטנות“

— Kleine Nachtwache

זה הוא שם הספר הצנוע, אשר מעליו
ראיתי לראשונה את שמו של לודביג
שטראוס, לפני כ־16 שנה, ואני אז עולה
חדש בארץ, אשר כמוהו כמשורר, חי
את החוויה הזאת של משמרות לילה
ועמידה בחפירות ההגנה בירושלים, של
ימי ה„מאורעות“ תרצ”ה, בעיר התהווה,
כפי ששטראוס כינה אותה באחד משירי
הספר, הוא ביטא בשירים הוצערים,
הצנועים ורחוי ההומור הללו את חוויות
שעות השמירה הארוכות בפרברי העיר:
את ביקוש המחבוא בין עציצים על
מעקה הבית; את אור הירח המגלה והי
מסנוור ואת מישחקי המבואים שלו עם
ענני הרקיע; את לבניה הכביסה המטר
טרים ברות העזה כאילו היו יריות
רובה רחוקות (אלא — הוא מוסיף —
שלפעמים זאת באמת יריה...); הוא
כותב על מיכל המים הנזול, על צרצר
מצרצר (בחזוים כשביל המשורר...); על
צילצול הפעמון מהעיר העתיקה, השור
אל: „שומרי מה מליל? ועל מאבקי האר
תנים בין האפלה והשחר... והמשורר
נאנח: לירות זה בעצם מעשה־פשע, אבל
לירות אל-תוך גוף כזה...!”

ואולי זהו יסודה המוסד של השירה
הזאת: אם המלחמה היא אמנם זכרה,
הרי היא הכרח אשר יגונה הכרה
מבוער שנגדו מתקומם לא רק רגשי
המוסר שבלבו, אלא גם הושיהיוסי, ואם
אני זוכר היום, ברגשי־חודה את הספר
הזעיר הזה, הרי זה לא רק מפני שהוא
הביע את חוויית השמירה, שהמשורר
היה מסור לה במלוא האחריות, תהי
לה בעיר ואח”כ בקיבוץ הוורע, אלא
גם מפני שבהצעתו לעמוד ביושר אינ
סלקניאלי חמור, על משמד הערכים הא
נושאים והקוסריים ולראות בעיניים סקרי
חוח גם את הצד השני של המטבע.
בסאטירה חריפה הוא מוקיע את מוש
כיהעץ ודורשי־הורשות, הקוראים —
מאתורי החיות! — לקירוף נפש ומפא
רים „מות־זיכורים“... את העתונות,
המרדימה את המצפון... והוא שר „שיר
הלל“ אירוני לאותו סופר אלמוני
ש„גילה“ כי אכטיחי הכפר טירה (בן
טירה!) הם „חוצרת־מצחיים“, אך
שטראוס, איש־המצפון, אינו שוכח לה
עיר, כי העתונות הערכית שורצת
בדוחות ועלילות וטדיהוריות לאין ערוך
יותר... והוא דוהה הטענה של „השמצה
עצמית“: לערוך טיהור, בריך להתחיל
בבית, ולא בבית השכן, והוא בא
לידי מסקנה עגומה: „תפקיד קשה הוטל
עליהם ועלינו: לחיות בקרבה מתוך
מרחק כזה; / עיורים ישבו הם פה,
עיורים, באנו הנה, / יעזור הי לשנינו!
היה זה קשה מדי“...

מסקנה עגומה, אך לא מסקנה־של
„אוש“, כי יותר מדי אהב את האומה
הזאת, את הנוף הזה (שהטא הוא לירות
אל תוכו!) את עמו וגם את העם
השכן; ויתר־עליכן: יותר מדי האמין
בטוב שבאדם ובכוח־השלום, ובניגוד
לרבים מבני זורה, לא שם פדות בין
„שלום לרחוק“ ובין „שלום לקרוב“:
לא היה „שחר שלום“ קוסינופוליטי
תלוש במרחקים, אבל גם לא נמנה עם
אוחם המימים שעמלו בכנות למען
השלום עם „הקרוב“, כלי לתבין שהחונם
נידון לגדירות, כל עוד אינו משולב
עם המאבק למען השלום, בקנה־מידה
עולמי, כלי־אנושי: חטא הוא לירות
בנוף, בכל נוף, גם בירושלים ובהוורע,
וגם בקוריאה ובחייטנאם!

זכה ישר שטראוס באחד משיריו האחד
רונים „הימנון לאסיה“ שפורסם כגליון
הג הסוכות האחרון ב„על־המשמר“:
„לכשורה אצמה / מהרי ציון — — — /
כן, בהררי אבקש קול ים עמיק, /

משמרת השלום

(סוף מעמוד 5)

ירושלים נמצאו גופותיהם של לוחם
יהודי וערבי, שהרגו איש את חברו
אויבו תוך כדי היאבקות מרה.

בפתח אותו קובץ „אשמורות קט'
נות" אמר אריה לודביג שטראוס —
ואני רואה את חיובו הטוב והנוגה
הפושט על פניו: בכמה משמרות-לילה
עמדתי / ונגד כוחות מכוחות שו-
נים — — — נראה שה„משרה"

הזלמת אותי / ולא כליכך מהר אתפי
טר ממנה. / וכמעט שאני מאמין, כי
עוד בקבר / מי יודע, נגד מי או
מה, אמשיך ואשמור משמרת לילה..."
(יסולח לי התרגום המילולי, הלא-שירי).

וכך היה. רוחו האיתנה והבלתי-משור
חדת תלווה את שוחרי השלום בישראל
מהקבר שעל הרהמנותות, ותעמוד במש-
מרת-השלום, עד אשר יישמע קול-
הבשורה על הרי ציון וירושלים...